

PM Rotel I (Dnr KS 2020/963)

En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret (SOU 2020:29)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid den 30 oktober 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Regeringen har tillsatt en utredning för att analysera och lämna förslag om en ny myndighet som ska ha det övergripande ansvaret för att utveckla och samordna det psykologiska försvaret. Stockholms stad har fått ärendet på remiss för yttrande.

Utredningens bedömning är att det psykologiska försvaret ska *värna det öppna och demokratiska samhället, den fria åsiktsbildningen samt Sveriges frihet och oberoende.*

Sverige utsätts redan idag för angrepp av olika slag då t.ex. cyberangrepp och försök till otillbörlig informationspåverkan riktas mot svenska intressen. Utredningen konstaterar att det psykologiska försvaret behöver samordnas och utvecklas.

Enligt utredningen måste det psykologiska försvaret dels verka förebyggande, dels operativt. Det psykologiska försvaret ska kunna fullgöra sina uppgifter i fredstid och ytterst i krig.

För att skapa ett modernt psykologiskt försvar som har en reell förmåga i fredstid och ytterst i krig konstaterar utredningen att väsentligt ökade medel och personalresurser måste tillföras verksamheten i förhållande till de medel som avsätts idag.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret delar bedömningen av ett ökande behov av ett starkt försvar, men anser att det skulle ge mer nytta för det civila försvaret att satsa de föreslagna medlen för uppstarten av den nya myndigheten på landets kommuner.

Mina synpunkter

Utvecklingen av otillbörlig informationspåverkan och annan vilseledande information riktad mot Sverige eller svenska intressen är oroande och behovet av ett starkt försvar för att möta dessa hot växer. Det finns flera aktörer som visat sig ha

både förmåga och avsikter att genomföra olika operationer riktade mot Sverige samtidigt som utvecklingen inom sociala medier påtagligt ökat möjligheterna till otillbörlig informationspåverkan i nya kanaler.

Utredningen bör på ett tydligare sätt redovisa på vilket sätt en statlig myndighet ska kunna ge stöd till kommunala aktörer. Utredningens fokus riktas i allt för stor omfattning på nationella aktörer och myndigheter.

Exempelvis har landets kommuner stor betydelse för att skydda civilbefolkningen och att säkerställa samhällsviktiga funktioner.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 28 oktober 2020

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen har tillsatt en utredning för att analysera och lämna förslag om en ny myndighet som ska ha det övergripande ansvaret för att utveckla och samordna det psykologiska försvaret. Stockholms stad har fått ärendet på remiss för yttrande.

Utredningens bedömning är att det psykologiska försvaret ska *värna det öppna och demokratiska samhället, den fria åsiktsbildningen samt Sveriges frihet och oberoende*.

Sverige utsätts redan idag för angrepp av olika slag då t.ex. cyberangrepp och försök till otillbörlig informationspåverkan riktas mot svenska intressen. Utredningen konstaterar att det psykologiska försvaret behöver samordnas och utvecklas.

Enligt utredningen måste det psykologiska försvaret dels verka förebyggande, dels operativt. Det psykologiska försvaret ska kunna fullgöra sina uppgifter i fredstid och ytterst i krig.

För att skapa ett modernt psykologiskt försvar som har en reell förmåga i fredstid och ytterst i krig konstaterar utredningen att väsentligt ökade medel och personalresurser måste tillföras verksamheten i förhållande till de medel som avsätts idag.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning om det påtagligt ökande behovet av ett starkt försvar mot otillbörlig informationspåverkan och annan vilseledande information riktad mot Sverige eller svenska intressen.

Utveckling av tekniker och metoder för att sprida desinformation och att genomföra insatser för att försvaga Sveriges motståndskraft och befolkningens försvarsvilja har accelererat under senare år. Det finns flera aktörer som visat sig ha både förmåga och avsikter att genomföra olika operationer riktade mot Sverige. Samtidigt har utvecklingen inom sociala medier påtagligt ökat möjligheterna till otillbörlig informationspåverkan i nya kanaler. Stadsledningskontoret delar därför utredningens ståndpunkt att det krävs mer resurser för att staten ska kunna ta en aktiv roll och samordna utveckling, skeenden och insatser.

Stadsledningskontoret delar också utredningens slutsatser om att en statlig myndighet inte ska ta över något sakansvar från de aktörer som idag har ansvar för att leda och kommunicera inom olika områden. Den nya myndighetens roll skulle bli en stödjande funktion som kan bistå med strategisk och operativ kunskap om hur ansvariga aktörer ska agera.

Stockholm är landets huvudstad och centrum för politisk och ekonomisk makt. Dessutom finns i Stockholm en koncentration av media och journalistik. För att myndigheten med så effektivt som möjligt ska kunna erbjuda stöd till så många aktörer som möjligt anser stadsledningskontoret att det är rimligt att den nya myndigheten lokaliseras till Stockholm.

Stadsledningskontoret bedömer att det inom den kommunala verksamheten finns en rad områden där det finns risk för att utsättas för desinformation eller annan otillbörlig

informationspåverkan. Kontoret välkomnar därför utredningens förslag om att den nya myndigheten ska kunna erbjuda stöd både med att identifiera påverkan och att hantera den. Utredningens fokus riktas i allt för stor omfattning på nationella aktörer och myndigheter.

Utredningen föreslår att de delar av MSB som idag arbetar med informationspåverkan ska övergå till den nya myndigheten. Rent principiellt har Stadsledningskontoret inte några synpunkter på hur staten väljer att organisera sina myndigheter. Samtidigt går det inte att bortse ifrån att inrättandet av en ny myndighet belastar statens budget för det civila försvaret och att en myndighet ofrånkomligen tvingas bära en overheadkostnad för ledning och administration.

Uppbyggnaden av det civila försvaret kommer att kräva omfattande statliga satsningar och ökade budgetmedel. En betydande del av det civila försvaret hanteras idag av landets kommuner. I budgetpropositionen för 2021 anslås visserligen en ökning av statens utgiftsramar för det civila försvaret, men satsningar på de delar av det civila försvaret som landets kommuner ansvarar för saknas. Den pågående Corona-pandemin har tydligt påvisat den betydelse som landets kommuner har för att skydda civilbefolkningen och att säkerställa samhällsviktiga funktioner. Stadsledningskontoret anser att det på ett tydligare sätt måste redovisas om det verkligen är nödvändigt att satsa statliga medel på att etablera en ny myndighet som ska utföra uppgifter som idag utförs av MSB. Stadsledningskontoret anser att det skulle ge mer nytta för det civila försvaret att satsa de föreslagna medlen för uppstarten av den nya myndigheten på landets kommuner istället för att etablera en ny myndighet.